

NL

MAURICE HOOGENDOORN nd.nl/nederland

‘Kolonialisme ís onderdeel van ons verleden’

...De formerende partijen willen wél lessen over het Wilhelmus maar niet over ons koloniale verleden (een D66-voorstel), aldus het AD.

...Volgens historicus Gert Oostindie wordt er op scholen al veel meer dan vroeger aandacht gegeven aan het kolonialisme. 'Ik kan me ook niet anders voorstellen.'

► AMSTERDAM

Toen Gert Oostindie in 1973 van de middelbare school kwam, wist hij nagenoeg niets over Nederlands-Indië. 'Het ging op school vooral over Europa en de Koude Oorlog', aldus de kenner van het Nederlandse koloniale verleden en directeur van het Ko-

ninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde.

Anno nu is er volgens hem zowel in de media als op scholen meer aandacht voor Nederlands verleden in bijvoorbeeld Indonesië en Suriname. 'En wat erover wordt gezegd en geschreven is ook evenwichtiger en minder verhullend. Of er genoeg aandacht voor is? Nee, maar ik vind dat er sowieso te weinig aandacht voor geschiedenis is.'

Oostindie is verbaasd dat de formerende partijen geen lessen over het koloniale verleden zouden willen. 'Ik kan dat eigenlijk niet geloven. Ze willen wel meer aandacht voor de wording van de Nederlandse staat, en dat lijkt me prima. Maar ik kan me niet

voorstellen dat je in die geschiedenis dan niet het koloniale verleden meeneemt. Want het is onderdeel van de Nederlandse geschiedenis vanaf 1600.'

slavenhandel

Wat zouden Nederlanders in elk geval moeten weten over het koloniale verleden? Oostindie: 'Dat Nederland vanaf 1600 is gaan koloniseren in allerlei delen van de wereld, en dat het uitgangspunt daarbij was: wij hebben daar recht toe omdat wij superieur zijn. Vanuit die gedachte konden slavenhandel, slavernij, en het cultuurstelsel in Nederlands-Indië ontstaan. Dat moeten we weten. Er waren ook positieve effecten van onze

aanwezigheid, zowel bedoeld als onbedoeld. Er is in de kolonies geïnvesteerd in zorg en infrastructuur. Dat gebeurde te weinig en te laat, maar het gebeurde. Er was soms onbaatzuchtigheid, maar het eigenbelang stond voorop. De kolonie moest ons land dienen.'

Ook al wordt er nu evenwichtiger gesproken over het koloniale verleden, het debat erover blijft gevoelig, ziet ook Oostindie. 'Een deel van de Nederlanders is het beu dat er vaak vooral kritisch naar het eigen verleden wordt gekeken. Dat snap ik wel. Michiel de Ruyter was als jongen mijn held, maar als ik dat nu zeg, krijg ik direct de opmerking dat hij aan slavenhandel deed. Ja, dat ge-

beurde in die tijd, en hij maakte er onderdeel van uit. Andere tijden hebben andere waarden en normen. Maar het was niet zijn hoofdactiviteit, en hij heeft ook fantastisch goede dingen gedaan voor ons land. Het is niet zo zwart-wit.'

De Belgische schrijver David van Reybrouck, bekend van *Congo*, werkt nu aan een boek over Nederlands-Indië. 'Bijna geen enkele Nederlander durft dat aan', zei hij vorige week tegen het blad *Humo*. Dat was gechargeerd, maar het is duidelijk dat de omgang met ons koloniale verleden ongemakkelijk blijft. 'Verzwijgen helpt niet', zegt Oostindie. 'In een volwassen democratie moet je hierover open kunnen praten.' <

NL

ANP nd.nl/nederland

Onderzoek fipronil dit jaar klaar

► DEN HAAG

Het kabinet hoopt het onderzoek naar de besmetting van eieren met het giftige fipronil voor het einde van dit jaar af te ronden. Dat schrijven minister Edith Schippers (Volksgezondheid) en staatssecretaris Martijn van Dam (Economische Zaken) aan de Tweede Kamer.

Het Nederlandse bedrijfje Chickfriend voegde fipronil toe aan een middel om bloedluizen in pluimveestallen te doden, maar dat is verboden. Toen dat in juli uitkwam, ontstond er onrust onder consumenten, blokkeerde de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) een kleine tweehonderd pluimveebedrijven, werden miljoenen eieren teruggeroepen en stakte de export.

De NVWA heeft inmiddels niet alleen eieren, maar ook producten waarin eieren zijn verwerkt getest op fipronil. Het gaat om onder meer eierkoken, wafels en mayonaise. In een Surinaamse eiersalade die werd getest, werd meer fipronil aangetroffen dan maximaal is toegestaan. De hoeveelheid was evenwel zo laag dat er geen risico was voor de volksgezondheid, aldus Schippers en Van Dam.

Het middel dat Chickfriend gebruikte heet Dega-16 en bevatte dus fipronil. Ook zonder de toevoeging van fipronil mocht Chickfriend het middel echter niet gebruiken, schrijft het kabinet. Het bedrijf gebruikte het schoonmaakmiddel als verdelgingsmiddel, en dat mag niet.

De tipgever die de NVWA vorig jaar november waarschuwde voor het gebruik van het giftige fipronil in de pluimveesector wees al expliciet naar Chickfriend, bevestigt Schippers. De NVWA zag destijds geen aanleiding voor nader onderzoek en kwam pas deze zomer in actie, toen België meldde dat het bestrijdingsmiddel in eieren was aangetroffen.

Toen de NVWA Chickfriend in juli natrek, kwam de tip uit november niet naar boven. De onderzoekers die van het kabinet opdracht krijgen de toedracht van het fipronilschandaal onder de loep te nemen, moeten ook ophelderen waarom de dienst niet meteen op de melding van een paar maanden eerder stuitte. <

NL

PIET H. DE JONG nd.nl/politiek BEELD ANP / BART MAAT

De CDA'ers Pieter Heerma en Sybrand Buma willen dat er aandacht komt voor de ideologische leegte in Nederland.

Volkslied medicijn voor verwarde natie

...Het plan om het Wilhelmus weer op school te leren, komt niet uit de lucht vallen.

...CDA'ers willen cultuurrelativisme bestrijden met 'gezonde vaderlandsliefde'.

► DEN HAAG

En weer kwam het *Algemeen Dagblad* met een lek uit de kabinetsformatie. Compleet met tekst en notenbalk kwam het ochtendblad met de primeur dat iedereen op de basisschool verplicht het Wilhelmus moet leren. Dit keer reageerden de vier onderhandelaren gelaten op het uitgelekte nieuws. Op sociale media was het bericht aanleiding tot gegniffel. Het Historisch Museum in Den Briel speelde slim in op het Wilhelmus-tek. Het museum heeft voor een halve euro alle teksten, plus uitleg, van het Wilhelmus beschikbaar gesteld. Op de achtergrond van dit ogenschijnlijk onbenullig dingetje speelt een serieuze kwestie. Wie zijn we als

Nederlanders en wat bindt ons aan elkaar?

identiteit

Het was tijdens het heetst van de verkiezingscampagne dat CDA-leider Sybrand Buma in een vraaggesprek met het *Nederlands Dagblad* over het Wilhelmus begon. Hij kwam erachter dat zijn kinderen op school het volkslied niet meer leerden. 'Ik heb de juf daarop aangesproken. Je hoort dat gewoon op school te leren. Ik ben ervoor het Wilhelmus op school weer in te voeren', zei Buma begin maart. Uit de flarden die het *AD* openbaarde, gaat het erom dat op 'samenhangende wijze' aandacht wordt gegeven aan 'elementen die van belang zijn voor de nationale identiteit'. Het zou moeten gaan om de tekst en de betekenis van het volkslied. Verder zouden Nederlanders op hun achttiende verjaardag van de burgemeester een boekje moeten krijgen over de geschiedenis van Nederland. Bij die geschiedenis hoort een uitleg over het

wezen van de 'democratische rechtsstaat'.

Wordt dat niet een eenzijdige jubelzang op het roemruchte Nederlandse verleden? Zoals premier Balkenendes verwijzing naar het VOC-verleden. Volgens het *AD* staat het pleidooi van D66 om op school meer aandacht te besteden aan de zwarte bladzijden uit de vaderlandse geschiedenis, zoals slavernij en kolonialisme, (nog) niet in het concept-regeerakkoord.

oud plan

Rond het Wilhelmus wordt een oud plan van het CDA zichtbaar. Samen met Pieter Heerma – nu zijn secondant aan de onderhandelingstafel – schreef Buma in het vroege voorjaar van 2016 in *Christen Democratische Verkenningen* een artikel over 'gezonde vaderlandsliefde'. Streng afgeschermd tegen alles wat zweemt naar 'gevaarlijk nationalisme' namen de CDA'ers afstand van het, in hun ogen, doorgesloten cultuurrelativisme. Dat relativisme, groot gewor-

den in de jaren zestig, komt niet veel verder dan: 'ik zeg wat ik denk'. Dat denken kan onmogelijk de 'dragende pijler van onze samenleving' zijn, stelden Buma en Heerma.

De CDA'ers vroegen aandacht voor de ideologische leegte in Nederland. Ons land is in de war geraakt door de komst van veel migranten die nog wel een geloof aanhingen, zoals moslims. In reactie op die leegte en verwarring willen Buma en Heerma terugvallen op wat ze noemen 'gezonde vaderlandsliefde'. Ze grijpen terug op de waarden van de klassieke oudheid, de joods-christelijke waarden en de rooms-katholieke traditie, samengevat in de stedentrits: Athene, Jeruzalem en Rome.

Ook gaan Buma en Heerma te rade bij de bekende verdediger van het christelijk geloof C.S. Lewis. Die wist al dat het beste medicijn tegen verkeerde denkbeelden is het 'kweken van goede denkbeelden'. Waar kan dat beter beginnen op dan school met goede geschiedenislessen. <